

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון תקעו ♦ שנה יב

שב"ק וישלח ♦ טז כסלו ה'תשפד

דברי אלוקים חיים
מרן רבינו הגה"ק זיע"א

דברות קודש
מרן רבינו עט"ר שליט"א

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדם. המפרשים התקשו להסביר למה שלח יעקב מלאכים לעשו אחיו, אע"פ שהקב"ה הבטיחו וכמ"ש בפרשה הקודמת (ויצא כ"ח ט"ו) והנה אנכי עמך ושמרתך בכל אשר תלך והשיבותיך אל האדמה הזאת כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך, ורש"י הק' פירש על הפסוק "קטנתי מכל החסדים" שנתמעטו זכותי ע"י החסדים והאמת שעשית עמי, לכך אני ירא שמא הבטחתי ונתלכלכתי בחטא, ויגרום לי להימסר ביד עשיו כלומר שאף שאמר יעקב עם לבן גרתי ותרי"ג מצות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים, וכוונתו לומר בזה שלא תוכל לי, כי הברכה שברכו אביו את עשיו, אמר לו כתנאי שזה רק כאשר תרד, כלומר שיעקב לא ישמור את התורה ולכך אמר לו יעקב אבל אנכי שמרתי תרי"ג מצוות, אבל מ"מ ירא יעקב שמא חטא ויגרום החטא להימסר ביד עשיו, וחסא פירושו שוגג, ואף מה שכתוב "כאשר תרד" פירושו במזיד, מכל מקום פחד יעקב שמא השוגג יגרום גם כן שימסר ביד עשו. והרמב"ן כתב: וכבר תפסוהו החכמים ליעקב על זה, ואמרו מחזיק באזני כלב, אמר לו הקב"ה ליעקב, לדרוכו היה מהלך והיית משלח אצלו ואומר לו כה אמר עבדיך יעקב, ועל דעתי גם זה ירמוז כי אנחנו התחלנו בנפילתנו ביד אדום כי מלכי בית שני באו בברית עם הרומיים ומהם שבאו לרומא, והיא הייתה סיבת נפילתם בידם.

ועוד כתב הרמב"ן שנכתבה הפרשה הזאת להודיע כי הציל הקב"ה את עבדו וגואלו מיד חזק ממני, וישלח מלאך ויציליה, וללמדנו עוד שהוא לא בטח בצדקתו והשתדל בהצלה בכל יכולתו, ויש בה עוד רמז לדורות כי כל אשר אירע לאבינו עם עשיו אחיו יארע לנו תמיד עם בני עשו, וראוי לנו לאחז בדרכו של צדיק שנזמין עצמינו לשלושה הדברים שהזמין הוא את עצמו לתפילה ולדורון ולהצלה בדרך מלחמה, לברוח ולהינצל, וכבר ראוי רבותינו הרמז הזה מן הפרשה הזאת כאשר אזכיר עכ"ל. וגם רבינו בחיי כתב כך שרבותינו תפשוהו ליעקב ממה שדרשו במדרש רבא בראשית מחזיק באזני כלב עובר מתעבר על ריב לא לו, אמר לך הקב"ה ליעקב לדרוכו היה מהלך שהיה משלח אצלו ואמר כה אמר עבדיך יעקב, זה שאמר הכתוב מעין נרפש ומקור משחת צדיק מט לפני רשע עכ"ל.

ואח"כ כתוב עוד ברבינו בחיי בזה"ל: ודע כי יש בפרשה הזאת ביאור למה שאירע ליעקב עם עשיו אחיו, ורמז גם כן לדורות למה שעתיד שיארע לנו תמיד עם בניו עשיו, וראוי לנו לאחז דרכיו של יעקב שהתקין עצמו לשלושה דברים למלחמה לתפלה לדורון למלחמה הוא שכתוב ויחץ את העם אשר אתו וכתוב ויאמר אם יבוא עשיו וגו', לתפילה הוא שאמר אלוקי אבי אברהם וגו' הצילנו נא לדורון הוא שכתוב סכום מאתיים וגו', וממנו ראה חזקיהו המלך וכן עשה שהתקין עצמו לג' דברים אלו כלפי סנחריב מלך אשור, דכתיב ויתן חזקיהו את כל הכסף, וכתוב ויתן שרי מלחמות על העם, וכתוב ויתפלל חזקיהו לפני ה'.

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום (לב, ד) "מלאכים ממש" (רש"י) המשנה אומרת; הרחק משכן רע ואל תתחבר לרשע (אבות א, ז). כי אפילו האדם המושלם ביותר, בהיותו שרוי במחיצתו של רשע, סופו ללמוד מדרכיו הרעים. לפיכך, חושש היה יעקב לשלוח בני אדם אל עשיו, פן יושפעו ממנו לרעה. ולכן שלח מלאכים. וזהו שאמר הכתוב: "וישלח יעקב מלאכים". ולא בני אדם משום; "אל עשו אחיו" שהוא אדם רשע. ו"ארצה שעיר שדה אדום", גם המקום הוא מושחת. בשליחות כזו, אין לסמוך אלא על מלאכים בלבד.

הצילני נא מיד אחי מיד עשו (לב, ב) יצא שם במדרש כשברח יעקב לחרן מפני עשו, נולד בן לעשו וקרא לו שם "אחי" כדי שלא ישכח מה עשה לו יעקב וכשגדל הילד ציווה לו עשו אביו שבכל מקום שימצא את יעקב יהרגהו ולכן התפלל יעקב הצילני נא מיד "אחי" בן עשו ומיד עשו.

כו מפרשים הצילנו נא מיד אחי דהיינו שמראה עצמו כמו אחי, וכן אפ"ל שהוא מלשון עשיו, הער מאכטעס הוא עושה את עצמו ונראה יר"ש מהפנים ולחוץ אבל הפנימיות שלו רקובה.

ומסופר שפעם נכנס יהודי להרה"ק רבי אהרן מבעלזא צ"ל ושפך לפניו את לבו: יש לו בן שעד עכשיו היה מהמצויינים בלימוד, בתפלה ובהתנהגות, והנה לאחרונה הבן פשוט איבד את הבנתו ולא מסוגל לקלוט שום דבר בלימודיו. נאנח האדמו"ר ואמר: "תבדוק מי הם החברים שלו". האבא נדהם למשמע אתו, שכן ידע כי חבריו של בנו היו רק תלמידים מצויינים ומבתיים טובים. הלך לברר ואכן שמע שחבריו רק ילדים טובים. חזר האב לאדמו"ר ופרץ בבכי: "רבי הושיעני!" חזר שוב הרבי ואמר: "אנא תברר ותבדוק מי הם החברים של בנך". מעשה זה חזר בשלישית, ואז החל האב לעקוב והבחין בחור מסויים שמתרועע כל היום עם בנו. החל האב לברר יותר על אותו חבר וגילה כי בחיצוניות נראה אותו בחור מצויין אבל תוכו רקוב". נכנס האב לאדמו"ר לדווח לו שזו באמת הסיבה... אמר לו האדמו"ר: אנחנו מבקשים כל בוקר: "והרחיקנו מאדם רע, מיצר הרע, ומחבר רע, ואחרי כן מבקשים שוב ב"יהי רצון" על "חבר רע". למה צריכים לבקש פעמים על כך? אלא ללמדנו שכדי להנצל מחבר רע (שפעמים רעתו מוסתרת) לא די בתפלה אחת אלא צריך להתחנן ולבקש שוב ושוב, ורק ע"י תפלה כזו אפשר להנצל.

ואתה אמרת היטב איטיב עמך (לב, ג) כבר הקשה (רש"י) ז"ל שהלא לא מצינו בשום מקום שהקב"ה אמר לו בזה הלשון. ומבאר הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע על פי הידוע שהשי"ת ברא שבעת ימים כנגד שבעת הרועים, יום ראשון של השבוע הוא בחינת אברהם, ויום שני בחינת יצחק, יום שלישי הוא כנגד יעקב. והנה בפרשת מעשה בראשית כתוב ביום השלישי פעמיים כי טוב, וזהו שאמר "היטב איטיב עמך" כי היום שמכוון נגדו נכפל בו כי טוב ולכן אבקשך שתיטיב עמדי.

כן מפרש הרה"ק ר' יחזקאל מקחמיר זי"ע שאם האדם מלא הודיה להקב"ה ומרגיש שה' מרעיף עליו רוב טובה ותמיד עונה על מצבו בטוב, אומר הקב"ה אני עוד אראה לך מה נקרא טוב, ומעניק לו טובה גדולה, זה נרמז ואתה אמרת היטב, אם אתה עונה שה' עושה אתך רק טוב אזי היטב עמך בכפלים אבל אם ח"ו עונה שמצבו רע אומר לו הקב"ה עוד אראה לך מה זה רע עד שתבין שמצבך העכשווי אינו רע.

וכן אנחנו צריכים ללכת בדרכי האבות להתקין עצמינו להקביל פניהם במנחה ובלשון רכה ובתפילה לפני ה', אבל במלחמה אי אפשר שנאמר השבעתי אתכם בנות ירושלים וגו' שהשביעים שלא להתגרות מלחמה עם האומות עכ"ל.

ולכאורה יש סתירה בדבריהם שמקודם כתבו שיעקב עשה שלא כדין ששלח מנחה לעשיו ואח"כ כתבו שזה לרמז לדורות להתנהג כך. ואולי יש לומר בפשטות שאין הכי נמי שיעקב לא היה צריך לעשות כך, אבל יעקב רצה ללמד אותנו לדורות, כשאין להם הבטחת ה' להינצל כמו שהיה ליעקב, ואעפ"כ פחד יעקב שלא יגרום החטא בשוגג, אם כן לדורות צריכין לעשות כמו שיעקב ע"ה עשה ולכן כתבה זאת התורה לרמז לעשות כן לדורות וזה לימד אותנו יעקב שאע"פ שהוא לא היה צריך לעשות את, ומכ"ש הרמב"ן והרבינו בחיי מ"מ לדורות צריכים להתנהג כמו שיעקב נהג עם עשיו, ומכ"ש הרמב"ן והרבינו בחיי. וכן כתב רבינו הק' הרבי ר' אלימלך זי"ע בספרו הק' נועם אלימלך בזה"ל: כה תאמרו לאדוני לעשיו, הנה התורה הקדושה מלמדת אותנו איך להתנהג בגלות המר הזה אשר אנחנו נתונים תחת יד האומות ואנחנו מוכרחים לקבל הגלות באהבה עד שירחם ה' עלינו ויגאלינו גאולת עולם במהרה, ובעוד שאנחנו בגלות המר אנחנו מוכרחים להיות נכנעים לפנייהם ולקוראם אדונים חהו שכתוב "כה תאמרון לאדוני לעשיו", ר"ל שתקראו אותו אדון בדברם עמו, ואז כאשר יוסיף להרע לכם יותר מן הראיה במיסים וארנונות גזל יהיה בידם, וע"י זה ירחם ה' עלינו כי די לנו בזה שאנחנו נכנעים לפניו וחולקים לו כבוד עכ"ל.

ובאור החיים הק' כתב בלשונו הק' ובדרך רמז יכוין הכתוב לרמז ג' זמנים שישתנו בהם בני עשיו האחד יהיו יעקב ועשיו במידת האחווה, והוא אומרו עשיו אחיו זה היה עד עת החורבן, והגם שהיה זמן שהיה אדום תחת יד ישראל, זה היה זמן מועט, והשני מזמן שנחרב הבית עד עת קץ שעשיו במעלה גדולה ואין מעלת ישראל ניכרת לפניו, והוא שרמז באומרו ארצה שער בפת"ח תחת האל"ף להראות מדריגה עליונה, והשלישי בימים המקווים לנו שתהיה אדום ירשה, והוא אומרו שדה אדום כשדה תיחרש עכ"ל הק'.

והנה כתבו הספרים הק' שזאת הפרשה מרמז על אחרית הימים ועל זה אמר יעקב והיה המחנה הנשאר לפליטה באם יבוא עשיו ויכה את המחנה הראשונה, זה נתקיים בדורות האחרונים, כשהיתה גזירה במדינה פלוני והייתה ההצלה במדינה השניה, זה שאמרו חז"ל צדקה עשה הקב"ה שפיזרן בין האומות ולא במדינה אחת, זה ראינו גם בדור האחרון לפני כשבעים שנה, שנחרבה ארצות אירופה בחורבן הנורא, ונשארה עם ישראל בארצות שונות וריווח והצלה עמדה ליהודים ממקום אחר, ובעיקר בארצינו הק' שלא שלטה עליהם יד עמלק ימ"ש הגרמני, וכן עד היום הזה ה' עושה נפלאות בארץ הק' להחיות עם רב עד ביאת המשיח בב"א.

וכן שמענו פעמים רבות מאת כ"ק אדמו"ר זי"ע (משו"א) שאמר בשם צדיקים שבזמן הגאולה יהיה בירור וינצלו רק הצדיקים ויראי השם ועיקר ההצלה יהיה בארץ ישראל וכדכתיב ובהר ציון תהיה פליטה וגו' והיה מחזק אותנו תמיד בדברות קודשו להתחזק בתורה ויר"ש להיות מהניצלים בעת הגאולה הקרובה שיבוא במהרה בימינו בכלל כל ישראל ברחמים גדולים, ויתקיים בנו הפסוק והיה הנשאר בציון והנוותר בירושלים קדוש יאמר לו ועמך כולם צדיקים, נצר מטעי ומעשי ידיו להתפאר

ונחזור לפרשתינו ביעקב ששלח לומר לעשיו "עם לבן גרתי" ופירש רש"י שגרתי בגמטריה תרי"ג, ולומר לו שתרי"ג מצות שמרתי ולא למדתי מעשיו הרעים, ותמהו המפרשים, דמכיון שאמר ששמר תרי"ג מצות מובן שלא למד ממעשיו של לבן, ועוד תימה איך קיים יעקב תרי"ג מצות שרובן נוהג רק בארץ ישראל ובזמן שבית המקדש קיים.

ובאמת הוא פשוט שיעקב אבינו לא אמר תרי"ג מצות 'קיימתי', אלא אמר תרי"ג 'שמרתי' שהכונה הוא כמו שכתוב בפסוק, "ואביו שמר את הדבר", שפירוש המתין, כמו כן יעקב שמר לקיימו שבאם יבוא זמן שיוכל לקיימן הוא יקיימם בפועל, ובאמת שגם בזמן המקדש לא היה אפשרות לקיים את כל התרי"ג מצוות מכיון שיש מצות שהן בתנאי שבאם הוא ישראל

לא יוכל לקיים המצוות שעל הכהן לעשותם וגם יש מצוות שלא יתכן שכל אחד יתחייב בהם, וכגון מצות גיטין, ובאם אין לו בכור אין לו מצות פדית פטר רחם וכו'.

ולכן כתבו הספרים הק' שיש כמה אופנים שחשוב כאילו האדם מקיים כל המצוות שבתורה, האחד הוא המתנה למצות וכו"ל ועוד יש עצה של "לימוד" המצוות וכמ"ש ונשלמה פרים שפתינו, שכל העוסק בתורת חטאת ובתורת עולה, הוא כאילו מקיים מצות הקרבת הקרבנות אף בזמן הזה, ועוד יש אופן אלו אדם יש בו אהבת ישראל ובכן בכגון דא הם חשובים כאדם אחד ולכן כתוב ועמך כולם אז הם צדיקים וכו' וכל אחד מקיים מצוה ששייך לו ונחשבים לכולם כאחד שכולם מקיימים כל המצוות שבתורה ועל פי זה יובן העובדא שבגמרא במסכת שבת (דף ל"א) עם שמאי והלל מעשה בכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו גיירנו על מנת שתלמדינו כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת, דוחפו (שמאי) באמת הבנין שבידו, בא לפני הלל אמר ליה, דעלך סני לחברך לא תעבד זו כל התורה כולה, ואידך פירושא הוא זיל גמור עכ"ל, הוא תמוה דהגר רצה להתגייר ולחסות תחת כנפי השכינה ומה ראה לשנות כזה ולומר על מנת שתלמדינו כל התורה על רגל אחת, וגם תמוה מה שאמר לו הלל ואידך זיל גמור, הלוא הוא ביקש ממנו שילמדהו כל התורה על רגל אחת, ויבואר על פי שכ' לעיל שאי אפשר לקיים כל התורה כולה באדם אחד דאם הוא אינו כהן אינו יכול קיים מצוות שבכהונה וכו' אם שכל אחד נהנה משל חבירו, ע"י אהבת ישראל ונחשבים כאיש אחד כולם, ועוד יש תקנה ע"י לימוד התורה והעוסק בתורה עולה כאילו הקריבו וכו"ל, וגם יש תקנה ע"י ההמתנה לקיים המצוה וכו"ל, ועוד תקנה ע"י גלגול, שהגלגול השני יהיה כן כהן ויקיים מצות כהונה, ולכן הגר הזה שאמר על רגל אחת הכוונה היה שיקיים כל התורה בגלגול זה זה נקרא רגל אחת, שלא יצטרך לבוא בגלגול שני, ולכן אמר לו הלל שיקיים מצות ואהבת לרעך כמוך וכיון שיהיה אהבה בינו לכל ישראל נחשבים הם כגוף אחד בקיום המצות, ועוד אמר לו הלל ואידך זיל וכו' ר"ל שיש לו עוד עצה ותקנה "זיל גמור" שיל ללמוד דיני התורה ועל ידי עסק התורה יוכל לקיים כל התריג מצות שהלימוד נחשב כמקיים המצות בפועל, ואפשר לומר הא דלא אמר שימתין במחשבה שיבוא הזמן שיוכל לקיימם וכמ"ש לעיל הפירוש "ושמרת" שאמר יעקב דהיינו שימתין במחשבה שיבוא הזמן שיוכל לקיימם, כי הגר הזה רוצה על רגל אחת לקיים בפועל ולא ע"י מחשבה ולכן נתן לו שני עצות אחד ע"י אהבת ישראל שכולם עושים המצות בפועל ויהיה כמו שהוא עשה זאת בעצמו בפועל וגם העצה השניה "זיל גמור" שזה גם כן עשייה שעקימת פיו ושפתיו הוי מעשה וכמ"ש חז"ל.

וגם אפשר לומר שגם שמאי שדוחפהו באמת הבנין, היתה הכוונה שילך ללמוד שאמת הבנין מרמז על תורה וכמ"ש וכל בניך לימודי השם, וחז"ל אמרו אל תקרא בניך אלא בנייך, כלומר כשעוסקים בתורה זהו בנינו של העולם וכל קיומו, וכמו שכ' אם לא בראתי יומם ולילה חוקות שמים לא שמתי והגר הזה לא הבין כוונת שמאי וחשב ששמאי דוחפו, עד שאמר על שמאי שרצה לטורדו מן העולם ע"ש בגמרא, אבל הלל אמר לו בניחותא והבין שעליו לקיים מצות אהבת ישראל, או שילך ללמוד תורה "זיל גמור" ודו"ק

ונלך ונשובה לתרץ מה שאמר יעקב תרי"ג מצות שמרתי וגו' כלומר שיעקב אמר שקיימתי תרי"ג ע"י השמירה דהיינו הציפיה שאוכל לקיים בפועל ממש, אבל העצה של לימוד התורה אמר יעקב שלא יכלתי לקיימו מכיון שהרשע לבן לא נתן לו ללמוד, זה שאמר ולא למדתי מעשיו הרעים, משום מעשיו הרעים שלא נתן לו זמן ועת ללמוד, כי הוא טורדו בעסק המרעה של הצאן, ולכן כתוב במדרש שיעקב עסק אך ורק בט"ו מזמורים שבתהילים (קכ"ל)

ויה"ר שנוכל לקיים כל התרי"ג מצות שבתורה בפועל ממש, וע"י העצות הנ"ל להיות יגע בתורה ובמצותיה וע"י אהבת ישראל, ועי"ז נזכה להגאולה השלימה, וכמו שכ' האוה"ח הק' שרק בזכות התורה שנקראת תורת משה, ומשה יהיה הגואל האחרון והוא יבוא רק אם נעסוק בתורה לשמה ובקיום מצותיה בקדושה וטהרה ויה"ר שנזכה לזה בקרוב ממש מתוך רחמים וחסדים מגולים אמן.

כניני היים

וישח יעקב מלאכים פרש"י מלאכים ממש, י"ל דידוע מזוה"ק שמכל מצוה נברא מלאך, ונגד השר של עשוי עיקר התקנה נגדו, היא קרי"ש להכניעו, וז"ש והיה בית יעקב אש ובית עשוי לק"ש, ר"ת קריאת שמע, כמ"ש במגלה עמוקות על פסוק כה תאמרן לאדני לעשוי זה הוא קריאת שמע, ויש לרמז בתבת ממ"ש ר"ת מ'קבלת מ'לכות ש'מים, היינו המלאכים היוצאים מכוונת קרי"ש הוא העיקר להכניע שר של עשוי

(תפארת שלמה)

וירא יעקב מאוד ויצר לו ונראה דהנה האדם שבא לו ח"ו איזה יראה גשמיות, צריך להפשיט ממנה ולהדבק ביראת ה' ויעקב אבינו ע"ה רצה להפשיט עצמו מיראה זו של עשו ולא היה יכול כמ"ש וירא יעקב מאוד, וזהו ויצר לו על שהיה ירא מעשו, כי מי שהוא מדבק ביראת ה' בשלימות, אינו מפחד משום דבר, ובטוח בה' יתברך שלא יוכל האדם להזיק לו שום בריה שיש לו חלק יראה, וזהו כי ירא אנכי אותו וע"כ ביקש הצילנו נא וכו'

(אורח לצדיק)

הצילנו נא מיד אחיו מיד עשוי דעשוי הוא הסט"א, הוא מלאך המות הוא יצר הרע, ובקשת יעקב היה הצילנו נא שלא יהיה עשוי אחי, וזה מיד "אחי" מיד "עשיו" שלא יתגלגל שהיצר הרע יהיה אחי שפעמים ח"ו היצר הרע מסית לעבירה, ולעין אדם מראה מצוה, ועל דרך זה מתקרב לאדם ללכודו במהרה לעשות עבירה והבן

(קדושת לוי)

ויצר לו (לב, ח)

מציל עני מחזק ממנו שהוא עני בכח ועני ואביון מגזלו, וכידוע שהכוונה על היצר הגזול נפשות ישראל, והגם מי שהוא עני ואביון שאין לו שום כלי קרב, כי אביון הוא יותר דל מעני, ואין לו במה ללחום כלום, עכ"ז הקב"ה מציל אותו מגזלן זה. כי 'מציל עני' עולה מספרו 'יצר'. וגם יצר פירושו כמו ויצר לו שמצער עצמו על חזקת היצר ועושה פעולות להנצל ממנו. אז בודאי הקב"ה מרחם עליו סוף כל סוף ויוציאו מרשתו אשר נלכד בו.

(טהרת הקודש - מאמר תיקון היסוד פ"ג)

ואתה אמרת היטב איטיב עמך (לב, יג)

לכאורה קשה למה פחד הרי הקב"ה הבטיחו כמה פעמים. אלא יש לומר ע"פ מה שכתב הרמב"ם בהקדמה לפירוש המשניות, שזה שמובא שהבטחת הקב"ה אינו יכול להיבטל, הוא רק כשבא ע"י מלאך או נביא, אבל ע"י הקב"ה בעצמו, כן יכול להיבטל, לזה אמר "ואתה אמרת" ממילא יכול להיבטל.

(מקור ברוך)

ויאמר שלחני כי עלה השחר, ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני (לב, כז) ופרש"י, פירשו רבותינו ז"ל שהוא שרו של עשו.

יש לומר שכשראה שרו של עשו הוא הס"מ שאינו יכול לו, אזי ביקשו שישלחו מהרה, ומזימתו היתה לברוח לבצרה (עיי' מכות יב, א), וליקח אתו עמו טרף נצוצי קודש שבקרבו כי בדמיונו כבר 'עלה השחר' של בוקר הגאולה כדפירשו בספרים הק'. ועל זה 'ויאמר לא אשלחך', כי אם ברכתני' בהודאה על הברכות, שבזה תקיא בלעך מפוך.

(חוקי חיים)

שמך יעקב לא יקרא עוד שמך יעקב ר"ל שתהיה בבחינת עקב, אבל יקרא שמך יעקב כי אם ישראל יהיה שמך, ר"ל שבאמת תהיה עובד השם ותהיה במדרגת ישראל מדרגה גדולה, לי ראש, שיהיה לך המוחין גדולים, רק תחזיק עצמך בבחינת עקב בהכנעה אמיתית לפני השי"ת

(אמרי יוסף)

ויבא יעקב שלם עיר שכם (לג, יח)

"שלם" ראשי תיבות ש"ם, ל"שון, מ'לבוש, שלא שינה יעקב את שמו את לשונו ואת מלבושו, אף שהיה עם לבן נשאר "שלם".

(בני יששכר)

הליכות היים

הרה"ג ר' גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מו"צ בק"ק קראלי ומח"ס גם אני אודך

שאלה: קטן שהכריז כהנים אם ימתינו לגדול שיכריז, ואם יכול כהן לעלות לדוכן במוסף של ר"ח של מנין אחר כשהוא מעוטר בתפילין

תשובת הגאון רבי יוסף ליברמן זצ"ל ר"י שומרי החומות בספרי גם אני אודך.

א) כהנים שעלו לדוכן, ולפני שהקריאו להם "כהנים" הכריז קטן ואמר "כהנים", והמתין הכהנים עם הברכה עד שאמר להם גדול "כהנים". אם עשו כהוגן, או שתיכף אחרי קריאת הקטן היו צריכים להתחיל.

בגמ' (סוטה לח.) ילפינן מקרא דאמור להם, שקודם צריך לומר להם לברך. א"כ זה חלק מבר"כ, וכבשו"ע (קכח, י) קורא להם "השליח צבור" כהנים. — וכמ"ש המשנ"ב (סקל"ד) דלא חשיב הפסק [אמירת "כהנים"] כמו דל"ח הפסק מה שהש"ץ מקרא להם מלה במלה, והטעם דנשיאת כפיים צורך תפלה הוא עכ"ל. וא"כ כל השייך לנ"כ הוא מסדר התפלה, ואין לקטן להקריא. — ויפה ציינת לפמ"ג (קכח א"א לח) דקטן אינו מקריא דאינו כבוד הצבור עכ"ל, דהגם שבהקראה זו לכהנים אינו מוציא הצבור י"ח, אבל ההקראה היא לצורך נ"כ והתפלה לכן קטן לא יקריא. וכמו כן אין קטן מקריא לכהנים "יברכך וג'". [ועי' בתשב"ץ (ח"ג ס' קעא) שקטן לא יאמר הקדיש שאחרי קריאת התורה, מפני שהיא לצורך קרה"ת — וא"כ ה"נ בנדו"ד].

ו"ל בכונת הפמ"ג שהביא דין זה כאן (בס"ק לח). דקאי על סעיף (כה) דאם יש יותר מעשרה כהנים, היתרים ישאו כפיהם, והעשרה ישמעו ויתברכו [דבכהנים צריך עשרה מתברכים ועונים אמן, ובישראלים די באחד (עי' משנ"ב ס"ק קא)]. וכל הביה"ל (כה ד"ה יותר מעשרה) דכשאין שום ישראל הקורא להם שיברכו, הוי נ"כ רק דרבנן, שרק כאשר ישראל [או כהן בשליחות צבור ישראל] אומר לכהנים שיברכו, הוי נ"כ דאורייתא, קמ"ל דאפ"ה קטן א"י להקרות משום כבוד הצבור וכו"ל. (ואיני מבין לע"ע המשך לשון הפמ"ג ואף שאין הטף מברכים וכו').

ב) האם יכול כהן שמתפלל שחרית ולבוש תפילין, לעלות לדוכן במוסף דר"ח של מנין אחר, המתפללים בלי תפילין.

מעיקרא דדינא י"ל שיכול, אבל כדאי שלא יעלה כדי שלא יהא שונה מהצבור שהוא מוציאם בבר"כ. — וחזו"ן (בסעי' ל) דכשיש לו מומין לא ישא כפיו, מפני שהעם מסתכלים בו [ולא יהא שום היסח דעת של המברכים]. (ובסעי' לא) שאם מתכסה בטלית מותר. — וכשלוש הכהן תפילין, הצבור שכבר חלצו התפילין יסתכלו בו, ולא יועיל כיסוי בטלית. — ובדיעבד כשלא יספיק זמנו לחלוץ בתפילין, י"ל שמותר..

ג) מבואר בשו"ע (או"ח צח, א) שאסור לנשק בניו הקטנים בבית הכנסת כדי לקבוע בלבו שאין אהבה כאהבת המקום. — האם האיסור רק במנשק בפיו, או גם בידו מפיו. — ואם בעזרת נשים מותר או אסור.

נראה דביד אסור, כי הרבה אנשים מנשקים כן ס"ת, שנוגעים בו ומנשקים היד שנגעה בו, וא"כ אין לתת אהבה כזו לבניו.

גם בעז"נ נע"ד כעת דאסור, דאמנם קדושתה קלישתא מקדושת ביהכ"נ, כמובא במשנת יוסף על הל' ביהכ"נ (עמ' פז.) מכמה אחרונים, אבל קדושה עכ"פ יש בה מפני תפלות הנשים, וא"כ במקום תפלתן לא יראו שום אהבה חוץ מאהבת הבורא ית"ש, אשר גם הן מצוות על אהבת ה'. — אא"כ להשקיט תינוק כשבוכה או מפריע, אז אינו דרך חיבה ומותר.

עובדות חיים

עם לבן גרתי (ל"ב - ה')

הרה"ק רבי חיים מצאנז זיע"א שישב פעם בשלחנו הקדוש, אחז בזקנו שיורד על פי מדותיו ואמר "עם לבך גרתי" הנה הלבין כבר זקני "ואחר עד עתה" ואנכי מתממה כל הימים ועדיין לא חזרתי בתשובה. כעבור רגע של שתיקה חזר וסיפר: בעיר ליזענסק היו עסקני ה"חברה קדישא" אנשים פשוטים מאד וקטני דעת כיון שהגיעה שעתו של הרבי ר' אלימלך להסתלק מן העולם באו ואמרו לו: רבי התוודה על מעשיך, השיב להם רבי אלימלך: "היכן הייתם כל הימים עת ישבתי ליד השולחן ואכלתי צלחת מלאה בשר לתיאבון? הלא אז עדיין היה בי הכח לשוב, מה לכם כי באתם עתה בהיותי חזר אוני, ואחרי שסיפר להם איך היה מרבה לאכול ולשתות, חזר ופירט חטאים אחרים שכביכול נכשל בהם, וכך חשב ומנה את החטאים שכל אחד מהנוכחים שם עבר, והתייפחו בבכיה גדולה, ולא זזו משם עד שנעשו כולם בעלי תשובה אמיתיים

ויהי לי שור וחמור (ל"ב - ו')

מסופר על האחים הקדושים רבי זושא ורבי אלימלך זיע"א, שלפני שנתפרסמו ערכו גלות, והיו מחזרים בעיירות כאביונים. בכל פעם שהגיעו לעיר לודמיר לא נמצא להם מקום לינה אלא אצל חסיד אחד ר' אהרן שמו. לימים כשנתפרסם שמם בעולם הגיעו פעם ללודמיר במרכבה רתומה לסוסים. יצא לקראתם גביר גדול מנכבדי העיר והזמיןם ללון בביתו. לא אמרו לו, לא הן ולא לאו ושילחוהו לביתו. כשנכנסו העירה פנו תיכף אל ביתו של ר' אהרן, וביקשו מהבעל העגלה להביא את המרכבה עם הסוסים אל בית הגביר. ונשארו ללון אצל ר' אהרן. למחרת השכים הגביר לחפשם, וכשלא מצא אותם, לא הסתיר את כעסו, מדוע זה לא סרו אל ביתו, ולמה שלחו אליו את הסוסים? אמרו לו הצדיקים, אנו הרי נשארו אתם זושא ואלימלך כשהיינו, רק המרכבה והסוסים נתחדשו, חשבנו איפוא שכבודו רוצה לארח את הסוסים ולתת לפניהם מספוא.

והיה המחנה הנשאר לפליטה (ל"ב - ט)

מסופר: בשנת תרצ"ג, כשצורר כל היהודים בגרמניה ימ"ש תפס את רסן השלטון בידו, נשאר הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א ע"י אחד מראשי הישיבה בראדן, מה יהיה גורלם של אחינו במדינות גרמניה ופולין? אחרי שהרשע הצורר הכריז בפומטו שמטרתו להכחיד את שם ישראל חלילה. ענה לו ה"חפץ חיים" שדבר זה לא יעלה בידו, מעולם לא הצליח מי שהוא לכלות את כל עמנו בכל ארצות פזורינו, פסוק מפורש הוא והכהו והיה המחנה הנשאר "אם יבוא עשו אל המחנה האחת לפליטה". הבין השואל כי הסכנה קרובה והוסיף לשאול לתומו, אם ח"ו יעלה בידי הצורר להשמיד את יהדות אירופה שהיתה אז רוב מנין ובנין עם ישראל, מי יהיה המחנה שישאר לפליטה? ענה לו החפץ חיים, גם דבר זה כתוב מפורש בדברי הנביאים "ובהר ציון תהיה פליטה והיה קודש" (עובדיה א' - יז) הרב השואל יצא כשידיו רועדות ולבו דואב על החורבן אשר עתיד לעבור על יהדות אירופה, ולבו היה נכון ובטוח כי ארצנו הקדושה תנצל וחרב לא תעבור בה. וכן היה, שתחילת מפלתו של הרשע היתה כשהתקרב לגבול ארצנו הקדושה.

ויאמר נסעה ונלכה וגו' יעבר נא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי (ל"ג - יב יד)

הגה"ק רבי שלמה יוסף כהנמן זיע"א מקים וראש ישיבת פונביז. סיפר פעם את אשר עבר עליו בארצות הברית, בנסיעתו הראשונה

למען הישיבה: נסעתי ברכבת התחתית בניו יורק, לפתע הוקפת בחבורת פרחחים שהבעת פניהם העידה בביורו שלא יירתעו מלשדוד יהודי בודד, טבעת הצעירים התהדקה סביבי ועיניהם ננעצו בי, לא נשקף לי כל מקור לעזרה. לפתע צץ במוחי רעיון, הוצאתי מכיסי פיסת נייר ועליה כתובת קרובה, ושאלתי אותם אם הם יודעים היכן עלי לרדת? כמובן, צהלו הפרחחים, עליך לרדת כאן איתנו, הרבה יותר בטוח לשדוד עובר אורח ברחוב החשוך, מאשר ברכבת הציבורית. הרכבת עצרה וכולנו קמנו ממקומותינו, נתתי להם את הכבוד לרדת לפני, התממהתי רגע ואז נסגרו הדלתות האוטומטיות, ואני נשארתי בפנים פטור מעונשם של אלו. "הרי זה רעיון גאוני" הפטירו השומעים, אין זו המצאה שלי, השיב הגאון, למדתי אותה מיעקב אבינו, כשעשו הציע לו "נסעה ונלכה" השיבו יעקב "יעבר נא אדוני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי."

זכות האמונה בצדיק

ביום הקדוש שנת תש"ח הגיע אחד האברכים מקרית אתא / כפר אתא להיות בבית המדרש של הרה"ק יוחנן מקארלין זיע"א, אחרי תפלת שחרית ניגש רבינו אל האברך ואמר לו שיצא לעשות קידוש ולאכול, האברך שלא היה מחסידי רבינו נרעד מזה ולא יצא, כעבור זמן מה ניגש אליו רבינו פעם נוספת ואמר לו מיר האבין דאך דיר געזאגט גיי מאך קידוש און עס, האברך למרות פחדו מהדבר שמע בקול רבינו יצא קידש ואכל. למחרת חלה ונפל למשכב והובהל לבית החולים, לאחר בדיקות רפואיות שאלו הרופא באם צם אתמול ביום הכפורים, האברך סיפר לרופא מה שקרה לו ביום הכיפורים, אמר לו הרופא אתה בר מזל שאתמול אכלת, אחרת אינני יודע אם היית נשאר בחיים.

מבצרי התורה והחסידות התאחדות תלמידי וחסידיו

קראלי

ע"ש רבותינו הק' זיע"א - בנשיאות מן רבינו שליט"א

עולו ואתכנשו להילולא דצדיקא

לקראת יומא דהילולא רבא של

האי רעיא מהימנא שר התורה, מאור החסידות

נר המערבי, עמוד ההוראה, המנורה הטהורה,

אוהב ישראל, פאר הדור, פועל הישועות

אדונינו מורינו ורבינו

הגה"ק יצחק צבי משה מוזס צוק"ל

מקראלי

בעל ויגד משה ושלחן משה

תתקיים אי"ה

בליל שישי זאת חנוכה הבעל"ט

תפילת רבים בציונו הק'

בסגולה פתח תקוה

רחמנא איכר לן בזכותא דמשה רעיא מהימנא

לזכר עולם יהיה צדיק
אדמו"ר מצאנז זמיגרד
רבי חיים נפתלי אהרן זצ"ל
בהגה"ק ארי' לייביש צוק"ל
נל"ב"ע כא כסלו

לעילוי נשמת
הרה"ח שלום הכהן גולדמן ז"ל
בהר"ר צבי אלימלך ז"ל
נל"ב"ע ו כסלו תשפ"ג
ת. נ. צ. ב. ה.

לזכר עולם יהיה צדיק
אדונינו מורינו ורבינו
הגה"ק יצחק צבי משה זצ"ל
ברא כרעא דאבוה
אדמו"ר אביגדור מוזס זצ"ל
מקראלי
נל"ב"ע ד' טבת תשעט
זכותו יגן עלינו ועכ"א
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת
הרבנית רייזל רוס ע"ה
בת הרב שמואל אהרן זצ"ל
נל"ב"ע יז טבת תשפ"ג
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת
הגה"צ משה וועבר צוק"ל
בהרה"צ מרדכי זצ"ל
נל"ב"ע יב כסלו תשפ"א
ת. נ. צ. ב. ה.